SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Helsingissä 7.5.2024

Asia: Eläinlääkintähuoltolaki VN/33315/2023

Kiitos lausuntopyynnöstä.

Esitetyt muutokset ovat parannuksia lakiin. Näillä muutoksilla kunnilla on joustavampi mahdollisuus itse määritellä tarvittavat eläinlääkäripalvelut, eikä tämä edellytä yhtiöittämistä. Lain perusteluissa on hyvin avattu, kuinka palvelutason määrittely vaikuttaa kokonaisuudessaan mahdollisuuksiin järjestää toimivat eläinlääkäripalvelut. Mikäli palvelutasoa rajattaisiin tiukasti, voisi seurauksena olla vähimmäistason palveluidenkin järjestämisen hankaloituminen ja näiden palveluiden tuottamisen kustannusten nousu.

Lain tarkoituksena on turvata yhdenvertaiset, toimivat ja kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut koko maassa. Lain pykälien ei pidä olla ristiriidassa lain tavoitteen kanssa.

Muutoksienkin jälkeen on jossain määrin epäselvää, mahdollistaako lakiteksti kohtuuhintaisten eläinlääkäripalveluiden saatavuuden vai ohjaako se mahdollisesti päinvastaiseen suuntaan. Kunta voi järjestää eläinlääkäripalveluita harkintansa mukaan, mutta muut kuin järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut tulee hinnoitella markkinaperusteisesti.

KKV:n tulkinnan mukaan markkinahintaisuus tarkoittaa, että palvelun hintaan tulee sisällyttää kaikki kustannukset ja toimintaan sidotuille varoille pitää saada tuottoa. Jotta hinnat säilyvät lain mukaisesti kohtuuhintaisena täytyy varmistaa, että markkinahintoihin ei sisällytetä niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat esimerkiksi päivystyksen järjestämisestä. Lain perusteluissakin kuvataan, kuinka kunnallinen eläinlääkäripalvelu ei toimi samalla tavalla markkinoilla kuin yksityinen. Julkisella palvelulla on velvoitteita, kuten päivystys, joita ei ole yksityisellä toimijalla. Kunnalla on myös velvollisuus hoitaa kaikki potilaat ja annettu palveluvalikoima, eikä se voi suunnata palvelua vain kannattaviin toimenpiteisiin.

Siten kunnan tuottaman palvelua ei pidä ajatella todellisena kilpailijana yksityiselle palvelulle. Lisäksi on tärkeää huolehtia, ettei markkinahinnoittelusta ja sen seuraamisesta tehdä hallinnollisesti niin kuormittavaa, että mahdollinen saatava tulo hukutetaan hallinnolliseen taakkaan.

Markkinoiden toimivuuden kannalta on lisäksi huomioitava, että yksityiset eläinlääkäripalvelut ovat hyvin keskittynyt toimiala. Julkisen toimijan puute voi jopa heikentää kilpailutilannetta joillain alueilla, koska koko toimiala jäisi yhden toimijan markkinaksi.

SEY:n näkemyksen mukaan valtaosa kunnista tuotettavasta eläinlääkäripalvelusta on perustason palvelua. Tätä näkemystä tukevat lain perustelut, joissa todetaan, että lain kirjaukset vastaavat suurelta osin tämän hetken palvelutasoa. Siten voisi olla ajateltavissa, että järjestämisvastuun ylittävää palvelua on vain vähäisissä määrin, eikä tämä välttämättä edellytä muutoksia nykyiseen käytäntöön.

Koska lain tavoite on turvata kohtuuhintaiset eläinlääkäripalvelut koko maassa, on syytä täsmällisesti arvioida, kuinka järjestämisvastuun ylittävät palvelut hinnoitellaan. Missään tapauksessa ei saa syntyä tilannetta, jossa laki pakottaisi hinnoittelemaan palvelut sellaiseksi, että asiakkailla ei ole niihin enää

varaa. Eläinlääkäripalvelut ovat yleisesti kalliita ja lain tavoitteista nimenomaan palveluiden kohtuuhintaisuus on vaarassa.

Yksityiskohtaiset huomiot:
8 § Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut

Pykälässä luetellaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta. Listalta puuttuu kuitenkin hätäleikkaukset, kuten koiran märkäkohtu ja keisarinleikkaus, jotka ilmiselvästi ovat eläimen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä ja niiden tulee olla saatavilla kohtuullisella etäisyydellä ja kohtuuhintaan. Samoin nykyaikaiseen eläinlääkintään kuuluu diagnostiikassa röntgen, ultraääni ja peruslaboratoriomääritykset.

17 § Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Uusi laki merkitsee, että muut kuin järjestämisvastuuseen määritellyt palvelut tulee kilpailulain ja kuntalain edellyttämällä tavalla hinnoitella markkinaperusteisesti silloin, kun kunta vapaaehtoisuuden perusteella järjestää tällaisia palveluja kilpailutilanteessa markkinoilla.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien palveluiden hintoihin ei pidä upottaa lakisääteisten velvoitteiden kustannuksia. Kunta tuottaa eläinlääkäripalvelua, joka on välttämätöntä, mutta ei kustannustehokasta luonteensa vuoksi, kuten päivystykset. Näitä kustannuksia ei pidä sisällyttää markkinahintoihin. Lain tarkoitus on turvata kohtuuhintaiset palvelut, joten laskennallinen ja velvoittava markkinahinta ei voi muodostua korkeammaksi, kuin todellinen markkinahinta. Eläinlääkäripalveluiden hinnoittelusta tulisi säätää tarkemmin, ettei päädytä nurinkurisiin tilanteisiin, joissa pyrkimys on toteuttaa lain tarkoitusta kohtuuhintaisista palveluista, mutta säädökset markkinahinnoittelusta johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin hintoihin.

Hinnoittelun kohtuuhintaisuus on erityisen tärkeää, mikäli 8 § ei muuteta ja välttämättömiä palveluita, kuten hätäleikkaukset ja oleellinen diagnostiikka jätetään järjestämisvastuun ulkopuolelle.

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu